

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2828

Vragen van het lid **De Wit** (SP) aan de minister van Justitie over *de aanpak van faillissementsfraude*. (Ingezonden 9 april 2009)

1
Bent u bekend met de uitzending van Nova over het aantal faillissementen dat nu in crisistijd fors toeneemt? Hoe beoordeelt u de uitspraken van de curator in de uitzending dat faillissementsfraude een groot probleem is en dat in ongeveer 25% van de faillissementen fraude in het spel is?¹

2
Is er recent onderzoek dan het onderzoek uit 2005,² waaruit blijkt dat in 25% van de faillissementen fraude in het spel is, de curator in slechts 10% van de fraudezaken aangifte doet en dat uiteindelijk slechts 2,6% van de fraudeurs wordt veroordeeld? Zo ja, hoe luiden de actuelere gegevens? Zo nee, kunnen deze cijfers naar uw mening nog als actueel worden beschouwd?

3
Vindt u deze cijfers ook verontrustend? Deelt u de mening dat faillissementsfraude altijd gemeld, onderzocht en vervolgd moet worden, en dat fraude nooit mag lonen?

4
Wat heeft u tot dusver gedaan met het al in 2005 geconstateerde knelpunt dat de curator voor de vergoeding van zijn werkzaamheden op de boedel is aangewezen, dat deze daarmee mede belang heeft bij de opbrengst van de boedel en dat er vaak geen stimulans voor de curator is om aangifte te doen wanneer de boedel niet toereikend is? Wat heeft u tot dusver gedaan met de vaststelling dat de Garantstellingsregeling faillissementscuratoren nauwelijks werkt?³

5
Welke maatregelen gaat u nemen om te bevorderen dat faillissementscuratoren aangifte doen, wanneer zij signalen opvangen van faillissementsfraude? Wanneer zullen deze maatregelen naar verwachting zijn doorgevoerd?

6
Wat is de stand van zaken met betrekking tot uw toezegging te overleggen met de Raad voor de Rechtspraak om te bezien of er een landelijk dekkend netwerk van rechter-commissarissen in fraudezaken kan worden gecreëerd?⁴

7
Wat is de stand van zaken met betrekking tot uw toezegging de capaciteit van de politie en het Openbaar Ministerie (OM) te vergroten?⁴ Met hoeveel is de capaciteit bij de politie specifiek

voor de bestrijding van faillissementsfraude toegenomen sinds uw brief van 13 december 2007? Met hoeveel is de capaciteit bij het OM specifiek voor de bestrijding van faillissementsfraude toegenomen sinds uw brief van 13 december 2007?

8
Deelt u de mening dat een gebrek aan capaciteit nooit een reden mag zijn dat fraudeurs vrijuit gaan, en dat de capaciteit bij de politie en het OM op orde moet zijn om faillissementsfraudes te onderzoeken?

9
Is de capaciteit bij de politie en het OM in het algemeen, en het functioneel parket en de FIOD/ECD in het bijzonder, momenteel toereikend? Is deze capaciteit ook toereikend in deze tijd van financieel-economische crisis, waarin het aantal faillissementen sterk stijgt en een stijging van het aantal faillissementsfraudes ook te verwachten is? Zo nee, welke maatregelen gaat u nemen om er voor te zorgen dat de capaciteit bij de opsporingsdiensten geen knelpunt is in de aanpak van faillissementsfraudes?

10

Welke maatregelen gaat u per direct nemen om een effectieve aanpak van faillissementsfraude te verbeteren?

¹ Nova, 3 april 2009.

² Kamerstuk 27 244, nr. 25.

³ Kamerstuk 30 800 VI, nr. 36.

⁴ Kamerstuk 29 911, nr. 10 (bijlage).

Antwoord

Antwoord van minister **Hirsch Ballin** (Justitie) (ontvangen 4 juni 2009) Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2008–2009, nr. 2480

1 en 2

Ja. De cijfers die mr. Deterink in de uitzending noemde, komen uit het WODC-onderzoek «Fraude en misbruik bij faillissement; een onderzoek naar hun aard en omvang en naar de mogelijkheden van bestrijding». Uit dit onderzoek, aan uw Kamer toegezonden door de toenmalige Minister van Justitie (Kamerstukken II, 2005/06, 27 244, nr. 25), blijkt dat in bijna een kwart van de faillissementen aanwijzingen zijn aangetroffen voor enige vorm van faillissementsfraude. Ik heb geen aanleiding om aan te nemen dat deze cijfers niet meer actueel zouden zijn. Het kabinet maakt zich in dit verband sterk voor een brede programmatische aanpak van financieel-economische criminaliteit. In het programma financieel-economische criminaliteit (Kamerstukken II, 2007/08, 29911, nr. 10 (Bijlage)) wordt uiteengezet hoe de aanpak van fraude, waaronder faillissementsfraude, verder gestalte zal krijgen en welke rol verschillende maatschappelijke actoren daarbij vervullen. Naast de aanpak van faillissementsfraude richt het kabinet zich ook op het in vroeg stadium opsporen en voorkómen van faillissementsfraude, onder meer in het kader van de herziening van het toezicht op rechtspersonen. Een wetsvoorstel hieromtrent is reeds ingediend bij de Tweede Kamer (Kamerstukken II, 2008/09, 31 948, nr. 2).

3 en 5

Ja. Dat is ook de reden waarom het kabinet aandacht besteedt aan de bestrijding van faillissementsfraude binnen de brede programmatische aanpak van financieel-economische criminaliteit. In het Nederlandse faillissementsrecht ziet de curator toe op de afwikkeling van de boedel. Tevens behartigt hij de belangen van

de crediteuren. De curator beschikt over een aantal instrumenten om onregelmatigheden in een faillissement terug te draaien en de bestuurders daarvoor persoonlijk aansprakelijk te stellen. Eventueel in overleg met de rechter-commissaris in het faillissement, is het aan de curator te beslissen of een geconstateerde normschending voldoende aanleiding is om aangifte te doen. Als aangifte wordt gedaan zal door opsporingsdiensten en openbaar ministerie (OM) worden gekeken naar de relatieve ernst van de zaak en zal de afweging worden gemaakt of het opportuun is om tot vervolging over te gaan. De op 1 maart 2009 in werking getreden Aanwijzing opsporing en vervolging faillissementsfraude (2009A001, gepubliceerd in Staatscourant 2009, 40) is daarbij het richtsnoer.

4

Op het gebied van de bestrijding van faillissementsfraude voorziet het versterkingsprogramma financieel-economische criminaliteit in diverse maatregelen die tot doel hebben de curator beter in positie te brengen om binnen de faillissementsonderzoeken ook fraudeonderzoek te doen. Een belangrijke maatregel heeft betrekking op het herzien van de Garantstellingsregeling curatoren. Daarnaast streeft het Kabinet ernaar om gegevens die van belang zijn bij het voorkomen van faillissementsfraude actief beschikbaar te maken en uit te wisselen ten behoeve van analyse en pro-actief optreden. Voorts is het kabinet voornemens om in het kader van een geïntensiveerde en integrale aanpak van financieel-economische criminaliteit de mogelijkheden te verruimen om bij veroordeling voor een financieel economisch misdrijf de schuldlige voor bepaalde duur het recht te ontzeggen een bepaald beroep uit te oefenen, daaronder begrepen het optreden als bestuurder van een rechtspersoon. Een wetsvoorstel dat daartoe strekt (Kamerstukken II 2007/08, 31 386, nr. 4) is op dit moment aanhangig bij de Eerste Kamer. Een civielrechtelijke variant van het bestuursverbod zal naar verwachting deze zomer in procedure worden gebracht. Ook is de afgelopen jaren de capaciteit van politie en openbaar ministerie ten behoeve van fraudebestrijding vergroot.

6

In de tweede helft van 2009, als meer duidelijkheid bestaat over de inrichting van de gerechtelijke kaart, vindt besluitvorming plaats over de wijze waarop de Raad voor de rechtspraak financieel-economische zaken over de gerechten verdeelt.

7

Zoals de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties u tijdens het algemeen overleg op 21 januari jl. reeds mondeling heeft meegedeeld, bedraagt de totale uitbreiding bij de politie voor de komende jaren in het kader van het programma financieel-economische criminaliteit ca. 100 fte, oplopend tot begin 2012. Deze capaciteit is bedoeld om de politie in staat te stellen het fenomeen financieel-economische criminaliteit beter te bestrijden; faillissementsfraude maakt hier deel van uit.

In het kader van het programma financieel-economische criminaliteit vindt capaciteitsuitbreiding van het OM plaats voor de aanpak van fraude, inclusief faillissementsfraude. Daarbij gaat het om officieren van justitie en ondersteuning op parketten en analisten bij de fraudemeldpunten. Eén van de fraudemeldpunten van het OM fungeert als expertisecentrum faillissementsfraude.

Er wordt geen specifieke capaciteit toegekend aan de bestrijding van faillissementsfraude. Hierdoor kan de totale beschikbare capaciteit op het gebied van fraudebestrijding daar worden ingezet waar deze het meest nodig is.

8

Ik onderschrijf de stelling dat vanwege het schadelijke effect dat faillissementsfraude heeft op de samenleving, fraudeurs niet vrijuit mogen gaan. Daarom is de bestrijding van de financieel-economische criminaliteit momenteel een aandachtspunt en wordt de capaciteit bij het OM op dit gebied ook versterkt.

9

De ontwikkeling in het aanbod van faillissementsfraudezaken wordt frequent gemonitord. Op zijn vroegst medio dit jaar kan een eerste balans van de effecten van de kredietcrisis worden opgemaakt, daar er een zeker tijdsverloop zit tussen faillissement, gesignaleerde mogelijke fraude, aangifte en inzending van het

proces-verbaal door de opsporingsdienst naar het OM. Vooruitlopend hierop wordt op initiatief van het OM op korte termijn overleg gevoerd tussen alle bij de aanpak van faillissementsfraude betrokken partijen om te bezien welke maatregelen nodig zijn bij een eventuele (forse) toename van het aantal gevallen van faillissementsfraude.

10

Zoals gezegd – in mijn antwoord op vraag 3 – is op 1 maart 2009 de Aanwijzing opsporing en vervolging faillissementsfraude in werking getreden. Deze Aanwijzing geeft een op maat gesneden vervolgingsbeleid, hetgeen een effectieve aanpak van faillissementsfraude ten goede zal komen. De Aanwijzing is gebaseerd op een tweesporenbeleid. Het eerste spoor betreft de preventieve aanpak en het tweede spoor heeft betrekking op de repressieve aanpak. Er is een standaard proces-verbaal aangifte faillissementsfraude ontwikkeld dat onder andere te vinden is op het Politiekennisnet.

In mijn antwoord op de vragen 1 en 2 heb ik al aangegeven dat de regering onlangs een wetsvoorstel in het kader van de herziening van het toezicht op rechtspersonen bij uw Kamer heeft ingediend. Het wetsvoorstel strekt ertoe het toezicht op misbruik van rechtspersonen te verbeteren. In de plaats van preventief toezicht (verklaring van geen bezwaar) wordt een stelsel van repressief toezicht geïntroduceerd. Het betreft een systeem van doorlopende controle teneinde misbruik van rechtspersonen te voorkomen en te bestrijden.